

PROF. DR LOENARD KUCZYŃSKI

Prof. dr inż. Leonard Kuczyński urodził się 15 listopada 1913 r. w Sejnach, jako drugi syn rolniczej rodziny (10 ha). W Sejnach ukończył szkołę podstawową i gimnazjum humanistyczne. Po maturze i egzaminie wstępnym został przyjęty, w 1933 r. na Wydział Chemiczny Politechniki Lwowskiej.

Stopień inżyniera-chemika uzyskał 08.06.1938 r.

O zdolnościach i pracowitości wykazanych podczas studiów może świadczyć fakt, że jeszcze przed uzyskaniem dyplomu, już w roku 1936, rozpoczął pracę naukową w Katedrze Chemii Organicznej Politechniki Lwowskiej w charakterze zastępcy asystenta, a od 1937 r. młodszego asystenta. Po uzyskaniu dyplomu awansował na stanowisko starszego asystenta.

We wrześniu 1938 r. został powołany do wojska i jako plutonowy podchorąży uczestniczył w 1939 r. w kampanii wrześniowej. Wzięty do niewoli, okres wojny spędził w obozie jenieckim i robotach w Niemczech.

Po ukończeniu wojny wraca natychmiast do kraju i wznawia, po sześciolietniej przerwie, pracę naukową i dydaktyczną na uczelniach wrocławskich: od 01.01.1946 r. został starszym asystentem Katedry Chemii Organicznej Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu, kierowanej przez prof. E. Suchardę, a później prof. E. Płażka. W 1949 r. uzyskuje stopień doktora nauk technicznych na podstawie pracy: „O przyłączeniu kwasu azotowego do nienasyconych węglowodorów terpenowych” i zostaje mianowany adiunktem.

W trudnym dla nauki polskiej okresie lat 1945-51, dzięki usilnej pracy, potrafił rozwinąć chemię terpenów i podjął badania związków pirydyny, co zbliżyło Go do zainteresowania lekami-pochodnymi tej grupy związków.

Organizatorzy Oddziału Farmaceutycznego we Wrocławiu, m.in. prof. Bogusław Bobrański, kompletując zespół nauczycieli akademickich, zwrócili uwagę na adiunkta L. Kuczyńskiego i w 1951 r. powołali Go na stanowisko zastępcy profesora, jako organizatora i kierownika Zakładu Technologii Chemicznej Środków Leczniczych Akademii Medycznej we Wrocławiu. Dobrym awansem było nadanie Mu przez Centralną Komisję Kwalifikacyjną w roku 1954 tytułu profesora nadzwyczajnego, a przez Radę Państwa w 1966 r. tytułu profesora zwyczajnego.

Prace badawcze prowadzone przez prof. Kuczyńskiego, prócz wartości poznawczych, miały zwykle charakter użytkowy. I tak:

- w 1938 r. pierwsza Jego praca naukowa na temat sulfokwasów aromatycznych, związków o działaniu pniącym, była przydatna dla przemysłu włókienniczego;
- opracowanie w 1951 r. na prośbę Kliniki Gruźlicy, metody syntezy i wytwarzania laboratoryjnego leku przeciwgruźliczego - izoniazylu (Kuczyński, Nawojski, Zawisza, Machoń) umożliwiło rozszerzenie i pogłębienie badań tego leku do zwalczania gruźlicy;
- metodę wyodrębnienia czystych alkaloidów sporyszu za pomocą wymienniczy jonowych (Kuczyński, Zawisza) uruchomiono w Zakładach Zielarskich „Herbapol” Wrocław;
- technologia otrzymania winianu ergotaminy (Zawisza, Kuczyński);

- technologia otrzymania siarczanu atropiny z korzeni *Atropa Belladonnae* (Zawisza, Kuczyński);
- metoda jednoczesnego otrzymywania teobrominy i ekstraktu gęstego z łusek kakaowych (Zawisza, Kuczyński);
- oraz technologie wytwarzania często stosowanych w terapii leków jak: gwajakol, butazolina, kardiazol, labazol, trioksal, netrecil, ritalin i inne. Łącznie około 29 opracowań.

Duży dorobek naukowy prof. L. Kuczyńskiego, obejmujący ok. 50 publikacji, związany jest z nauką o leku. Ograniczę się do wymieniania tylko grup tematów, interesujących zespół kierowany przez Niego:

- badanie ruchliwości chlorowców nitrozwiązków aromatycznych (Płażek, Kuczyński);
- rozdział zasad pirydynowych (Kuczynski, Nawojski);
- cykl prac dotyczących pochodnych fenyloetyloaminy;
- serie prac wykorzystujące estry kwasów pirydynokarboksyłowych, ich nitryli, różnych produktów hydrolizy (Kuczyński, Nawojski, Zawisza, Machoń, Wykręt, Respond);
- pochodne izoksazolonu-5 (Kuczyński, Machoń, Wykręt),
- pochodne izotiazolu (Kuczyński, Machoń) wykazujące działanie przeciwwirusowe;
- pochodne diazepin (Kuczyński, Nawojski).

Prace badawcze, ukierunkowane na szukanie związków biologicznie czynnych, były wykonane w ścisłej współpracy z Instytutem Immunologii i Terapii Doświadczalnej, Zakładem Farmakologii AM we Wrocławiu, Instytutem Farmakologii PAN w Krakowie i innymi.

Działalność dydaktyczna prof. L. Kuczyńskiego objawiła się dużą troską o optymalizację programów nauczania i organizacji studiów farmaceutycznych. Dzięki Jego staraniom powstał nowy kierunek studiów: technologia chemiczna środków leczniczych. Kierunek ten rozszerzał możliwości zatrudniania magistrów farmacji w przemyśle farmaceutycznym i dlatego cieszył się powodzeniem u studentów.

Brak podręczników do nauk farmaceutycznych spowodował opracowanie przez Niego podręcznika „Technologia leków” I wyd. PZWL 1945 r., II wyd. 1963.; „Technologia leków” PWT 1970 r. oraz rozdziału książki „Technologia organiczna” PWN 1958, pt. „Produkty farmaceutyczne”. Podręczniki te, podobnie jak i wydane skrypty, były w Polsce pionierskimi wydaniem książek z zakresu technologii leku.

Zajęcia ze studentami prowadził Profesor w sposób bardzo treściwy, usuwając z wykładów rzeczy już mało aktualne i wprowadzając w ich miejsce wiadomości o nowych osiągnięciach nauk farmaceutycznych. Studenci, oceniając przyjazną atmosferę panującą w Katedrze i rzeczywistość oceny ich pracy, starali się masowo o wykonanie prac magisterskich. Pod Jego i współpracowników kierunkiem wykonano około 200 prac magisterskich. Kilkunastu współpracowników Profesora uzyskało stopnie naukowe doktora, doktora habilitowanego, a trzech tytuły profesorów.

Działalność naukowa, duża pracowitość i umiejętności organizacyjne doprowadziły Go do najwyższych godności w karierze naukowej i akademickiej: pełnił funkcję prodziekana Wydziału Farmaceutycznego (1954-

56), dziekana (1956-58 i 1960-62), prorektora do spraw AM we Wrocławiu (1962-68), a od września 1968 do września 1972 pełnił obowiązki rektora.

Brał czynny udział w życiu towarzystw naukowych pełniąc w latach 1952-54 i 1964-67 funkcje przewodniczącego Oddziału Wrocławskiego Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego, a w latach 1956-59 był zastępcą przewodniczącego Oddziału Wrocławskiego Polskiego Towarzystwa Chemicznego, a od roku 1968 do 1970 – prezesem Oddziału tego Towarzystwa.

Prof. L. Kuczyńskiego powołano do różnych komisji i rad naukowych: Komitetu Nauk Farmaceutycznych PAN (1965-1969)

Komitetu Terapii Doświadczalnej PAN (1969-1978)

Komitetu Nagród Państwowych (1975)

Rady Naukowej przy Ministrze Zdrowia i Opieki Społecznej (1963-67)

Rady Naukowej Instytutu Przemysłu Zielarskiego w Poznaniu (1954-74)

Rady Naukowej Instytutu Przemysłu Farmaceutycznego w Warszawie

Rady Naukowej Instytutu Chemii Organicznej i Fizycznej Politechniki Wrocławskiej (1969-1970)

Rady Naukowej Instytutu Chemii i Technologii AE we Wrocławiu (1973)

Rady Naukowej Instytutu Technologii Politechniki Rzeszowskiej (1975-78)

W wyniku wysokiej oceny działalności prof. L. Kuczyńskiego przyznano Mu wiele odznaczeń, wśród nich: Złoty Krzyż Zasługi (1957), Oficerski Krzyż Orderu Odrodzenia Polski (1965), Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski (1971), Medal Zasłużony Nauczyciel PRL (1975), Medal Komisji Edukacji Narodowej (1981).

Pionierska działalność na polu rozwoju nauk farmaceutycznych i zasług w wychowywaniu i kształceniu kadr farmaceutycznych zaowocowała nadaniem Mu przez Polskie Towarzystwo Farmaceutyczne zaszczytnego tytułu członka honorowego, a Senat AM w Łodzi uhonorował prof. L. Kuczyńskiego tytułem doktora honoris causa (1981).

Pozycja jaką zajmował prof. L. Kuczyński w nauce i życiu naukowym Polski, wynikała z Jego zdolności, niezwyklej pracowitości i umiejętności koncentracji na wybranych zagadnieniach oraz umiejętności doboru współpracowników do realizacji zadań naukowych, dydaktycznych i organizacyjnych. Nie uznawał beztreściowych narad. Sam zabierał głos w sposób wyjątkowo zwięzły i tylko wtedy, gdy miał coś ważnego do przekazania. Jego otwartość i życzliwość dla otoczenia, połączone z umiejętnością rzecztywistej oceny faktów, przysporzyła Mu uznanie dużego grona wychowanków, współpracowników i przyjaciół.

W roku 1984 prof. L. Kuczyński przeszedł na emeryturę, pozostawiając duży dorobek naukowy, liczną grupę wychowanków i niezatarty ślad w naukach farmaceutycznych i historii wrocławskiej Akademii Medycznej.

*Opracował prof. dr hab. Adam Nawojski
(przedruk z wydania PTFarm)*